

Tekenen en schilderen voor kinderen 1/3

Frans Nennie

© 2024 Frans Nennie
<https://www.fransnennieart.nl/>

Dit lesboek is geschreven voor kinderen, maar het is ook goed te gebruiken voor beginnende volwassenen. Dit is het eerste boek van een serie van drie boeken. Als je dit boek uit hebt stel ik voor met boek twee (tekenen en schilderen voor volwassenen) uit deze serie te starten. Het derde boek (tekenen en schilderen voor gevorderden) doe je daarna. Bijna alle figuren in dit kinderboek zijn door mij met brush techniek gemaakte illustraties. In het tweede en derde boek gebruik ik verschillende teken en schildertechnieken.

Heel veel dank gaat uit naar Tineke Nennie. Zij hielp mij met het correctiewerk en redactiewerk, zodanig dat alle doelgroepen van dit boek de tekst kunnen begrijpen en het hele boek goed leesbaar is.

Ik draag dit lesboek op aan mijn lieve vrouw Carola die mij zo vaak geholpen heeft bij het corrigeren van de schilderijen en die mij altijd ondersteunt in alles wat ik onderneem. En aan al mijn kleinkinderen die vaak hun opa vragen om tekenhulp en mij daarmee hielpen om de moeilijkheidsgraad te bepalen.

Door een vraag van een vriendin Stefania Monni in 2021 om haar dochters Giulia, Elisa en een vriendin Agata les te geven kwam ik op het idee een lesboek te maken, speciaal voor gemotiveerde kinderen, maar ook voor volwassenen en voor gevorderden. Speciale dank gaat naar mijn drie talentvolle leerlingen. Zij dagen mij uit om de juiste begeleiding te geven.

Na 3 jaar les zie ik grote ontwikkeling bij mijn leerlingen. Vergelijk maar het huiswerk van Elisa uit hoofdstuk 1 met het mooie schilderij hiernaast, die zij nu gemaakt heeft.

Ook ben ik dankbaar dat ik les heb mogen geven aan de kinderen van de onderbouw van de 'Dick Bruna' school in Waddinxveen. Door les te geven aan zulke erg jonge kinderen (groep 3 t/m 6) kon ik ervaring op doen met deze leeftijdsgroep.

Aquarel-koffie schilderij (2024) van Elisa (12 jaar) is gemaakt na 3 jaar les.

Inhoud

.....	1
Voorwoord (kort geschreven voor de kinderen)	6
.....	7
Les 1k: Het schetsen van eenvoudige basisvormen	7
Inleiding.....	8
1.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les:.....	8
1.2 De hardheid van je potlood	9
1.3 Hoe hou je het potlood goed vast	9
1.4 Basisvorm oefening	10
1.5 Huiswerk 'basisvormen tekenen'	14
Les 2k: Leer de basisvorm schetsmethode	15
Inleiding.....	16
2.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les:	16
2.2 De basisvorm schetsmethode	17
2.3 Derde oefening voor wat oudere kinderen 'Een drolletje'	22
2.4 Huiswerk 'Basisvormen toepassen'	24
Les 3k: Het werken met verf en kleur	25
Inleiding.....	26
3.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les	26
3.2 Kleuren mengen	27
3.3 Aquarelverf en oefen basis aquarel techniek.....	30
3.4 Papiersoort voor je aquarel schilderijtje.....	31
3.5 Oefening voor kinderen les 3 'Het maken van een leuk schilderij met aquarelverf'.....	31
3.6 Huiswerk 'maak een aquarel van huiswerk uit les 2'	32
Les 4k: Mensen tekenen	33
Inleiding.....	34
4.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les	34
4.2 De 'hoofden' schaalverdeling methode	35
4.3 'Luciferhoutjes' techniek en oefening 1.....	36
4.4 Balletjes & bakjes techniek	38
4.5 Huiswerk 'luciferpoppetje'	39
Les 5k: Dieren tekenen.....	40
Inleiding.....	41
5.1 Herhaling 'hoe houd je het potlood vast voor dunne schetslijnen'	41
5.2 Welke materialen heb je nodig voor deze les	42
5.3 Een eenvoudig dier tekenen vanuit een foto.....	42
5.4 Een dier tekenen met de luciferhoutjes methode	46

5.5 Huiswerk 'Maak een konijntje of ander dier'.....	48
Les 6k: Portret tekenen van een persoon die naar voren kijkt.....	49
Inleiding.....	50
6.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les.....	50
6.2 Oefening 1 Het schetsen van het portret van een jongeman in 10 stappen.....	51
6.3 Huiswerk 'spiegeltekening'.....	55
Les 7k: Portret tekenen van een persoon die opzij kijkt.....	56
Inleiding.....	57
7.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les.....	57
7.2 Kijkrichting van het hoofd.....	58
7.3 Oefening 1 les 7 'het hoofd in 9 standen'.....	60
7.4 Het hoofd in het luciferhoutjesfiguur.....	61
7.5 Huiswerk 'Stand van het hoofd'.....	62
Les 8k: Je handen doen wat je ogen zien.....	63
Inleiding.....	64
8.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les.....	64
8.2 Oefening 1: Teken een voorwerp met je vinger in de lucht.....	64
8.3 Oefening 2: Schets een leuk voorwerp op de ezel.....	65
8.4 Huiswerk 'schets een voorwerp'.....	65
Les 9k: Spelen met licht en schaduw.....	66
Inleiding.....	67
9.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les.....	67
9.2 Oefening met arceren.....	68
9.3 Licht en Schaduw.....	69
9.4 Licht en schaduw op cilinders en blokken.....	70
9.5 Slagschaduw met de zon recht achter je.....	71
9.6 Slagschaduw tekenen.....	72
9.7 Licht en schaduwen in een gezicht.....	73
9.8 Oefening met schaduw op dansers.....	74
9.9 Huiswerk 'lichte en donkere schaduwen van het beertje uit les 5'.....	75
Les 10k: Kleding tekenen en ontwerpen.....	76
Inleiding.....	77
10.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les.....	77
10.2 Kleding.....	78
10.3 Kleding over een model.....	79
10.4 Oefening 'Tekenen eerst een model en daarna de kleding.....	80
10.5 Kleding ontwerpen.....	81
10.6 Oefening kleren pas maken op model.....	82
10.7 Plooien en vouwen.....	82

10.8 Huiswerk 'Schets een model en schets er kleding overheen.....	85
Les 11k: Textuur	86
Inleiding.....	87
11.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les.....	87
11.2 Voorbeeld textuur 'Tweemaal hetzelfde huisje'.....	88
11.3 Oefening 1 'spelen met structuur en textuur'	89
11.4 Voorbeeld van structuur naar textuur	90
11.5 Oefening 2 'schets de structuur in het haar'	92
11.6 Huiswerk 'Schets een speciaal kapsel'	92
Les 12k: Diepte door perspectief	93
Inleiding.....	94
12.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les.	94
12.2 Ooghoogte en één verdwijnpunt	95
12.3 Oefening 1 les 12 'kamer met één verdwijnpunt'.....	96
12.4 Twee verdwijnpunten en oefening 2	99
12.5 Huiswerk "Huisje met ramen, deur en weg met bomenrij'	102
Les 13k: Bomen tekenen	103
Inleiding.....	104
13.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les.	104
13.2 Gebruik de basisvormen van de bomen voor je tekening.....	105
13.3 oefening 'een grappige boom'	105
13.4 Huiswerk 'Maak bomen'	107
Les 14k: Lekker buiten schilderen	108
Inleiding.....	109
14.1. Welke materialen en andere spullen neem je mee naar buiten.....	109
14.2 Buiten schilderen voorbeeld	111
14.3 Praktijkvoorbeeld 'lekker buiten schilderen'	115
14.4 Huiswerk 'Ga naar buiten en maak een schilderij'	117
14.5 Hoe nu verder	117
Nawoord.....	118
Appendix 1.....	119
A1 Tekenontwikkeling van kinderen	119

Voorwoord (kort geschreven voor de kinderen)

In 14 hoofdstukken leren jullie erg veel over schetsen, tekenen en schilderen.

Voor de wat oudere kinderen of volwassenen die wat meer willen leren, bekijk vooral het tweede lesboek. Het derde lesboek is voor gevorderden.

Vraag veel hulp. Ik hoop dat jullie er veel plezier aan beleven.

De hoofdstukken van dit lesboek hebben een eigen kleur en de inhoud is als volgt:

- ▣ Les 1: *Het schetsen van eenvoudige basisvormen*
- ▣ Les 2: *Leer de basisvorm schetsmethode*
- ▣ Les 3: *Werken met verf en kleur*
- ▣ Les 4: *Mensen tekenen*
- ▣ Les 5: *Dieren tekenen*
- ▣ Les 6: *Portret tekenen van een persoon die naar voren kijkt*
- ▣ Les 7: *Portret tekenen van een persoon die opzij kijkt*
- ▣ Les 8: *Je handen doen wat je ogen zien*
- ▣ Les 9: *Spelen met licht en schaduw*
- ▣ Les 10: *Kleding tekenen en ontwerpen*
- ▣ Les 11: *Textuur*
- ▣ Les 12: *Diepte door perspectief*
- ▣ Les 13: *Bomen tekenen*
- ▣ Les 14: *Lekker buiten schilderen*

Tips voor de begeleiders (zie ook het nawoord)

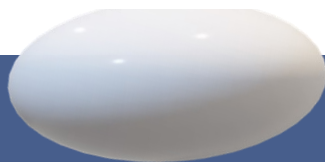
Let goed op hoe het kind reageert tijdens de lessen. Erg creatieve kinderen moeten ruimte krijgen om ook zelfstandig te werken, terwijl minder creatieve kinderen meer hulp nodig hebben. Begeleid je meer kinderen, verdeel dan de complimenten over alle kinderen en gebruik de werkjes van alle kinderen regelmatig als voorbeeld.

- *Laat de lessen niet te lang duren.*
- *Hoe jonger het kind is, hoe korter de les duurt.*
- *Houd het vooral gezellig.*

Isa toont aan hoe je met basisvormen kan spelen.

Les 1k: Het schetsen van eenvoudige basisvormen

Inleiding

Voordat je begint lees je altijd eerst de hele les goed door.

Pas als je snap wat er staat, begin je.

Begrijp je het niet goed, vraag het dan aan de persoon die je helpt.

Eerst leer je in deze les hoe je bij het schetsen een potlood vast moet houden.

Daarna leer je hoe je bekende vormen, zogenaamde basisvormen, schetst.

1.1 Welke materialen heb je nodig voor deze les:

- Twee zwarte potloden 2H en 2B en een rood kleurpotlood voor je oefening
- Een A4 (21 x 29,7cm) schetsboek of los tekenpapier
- Een goede puntenslijper

Dit materiaal heb je nodig voor les 1.

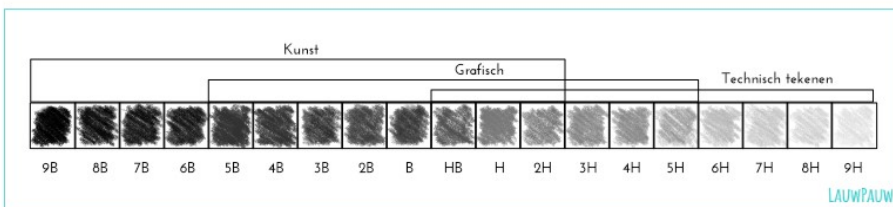
1.2 De hardheid van je potlood

Hoe hard het potlood is wordt met een cijfer en letter aangegeven.

- 9B is een heel zacht potlood. Ook al zet je het lichtjes op papier, zal het een donkere tekenlijn achterlaten.
- 9H is een erg hard potlood, waarmee je juist zeer lichte en dunne hulplijnen kunt zetten.

Dit is een 8B potlood.

Hardheid van potloden

1.3 Hoe hou je het potlood goed vast

Kijk maar hoe de kinderen in de foto hun penseel vasthouden. Het potlood of penseel zit tussen wijsvinger en duim. Hun arm rust op tafel.

Neem je schetsboek of papiertje en hou je potlood op dezelfde manier vast en trek wat rechte en kromme lijnen.

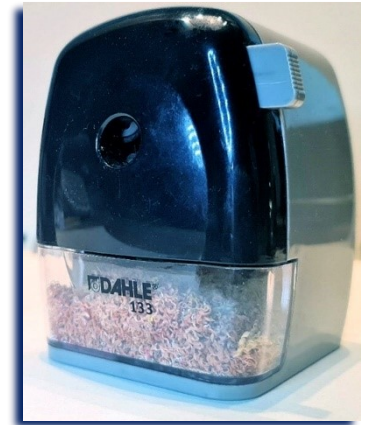

Penseel of potlood tussen duim en wijsvinger.

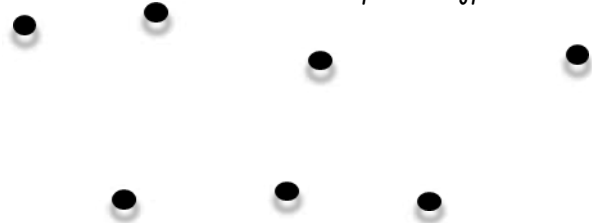
1.4 Basisvorm oefening

1.4.1 Eerst maak je punten

Maak een punt en geen vlek, dus zorg dat je potlood goed geslepen is. Hiernaast zie je een zeer goede tafelpuntenslijper. Neem je schetsboek en zet alleen punten op het papier. Zorg ervoor dat je het potlood weer goed vasthoudt. Hieronder geef ik een voorbeeld van de oefening.

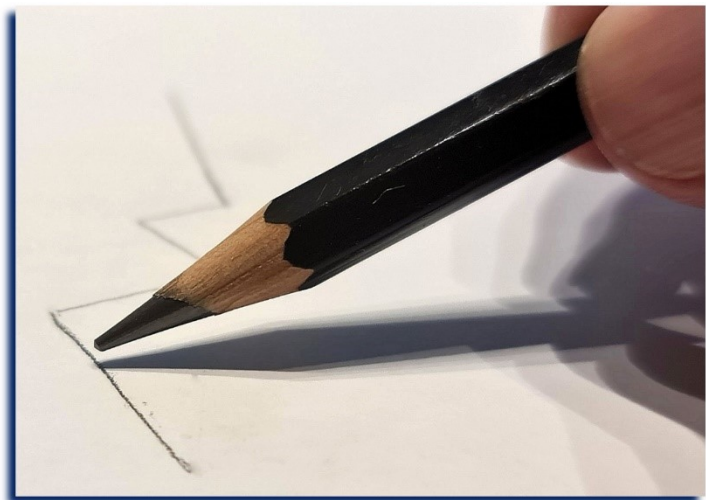
Tafelpuntenslijper.

Zie je de punten in de schets in de foto? Bijna niet hè!! Mooi! Dat is de bedoeling. Door je potlood zo vast te houden worden de punten mooi klein en zie je ze bijna niet.

1.4.2 Dan komt de lijn

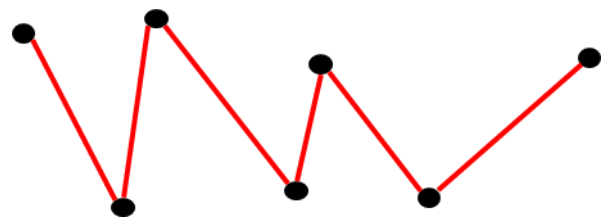
Kijk goed naar een punt. Zet je potlood op de punt en trek een lijn naar een tweede punt. Beweeg je arm en niet je pols. Als je de pols beweegt wordt het een kromme lijn. Herhaal dat naar een derde punt en doe dat voor alle punten.

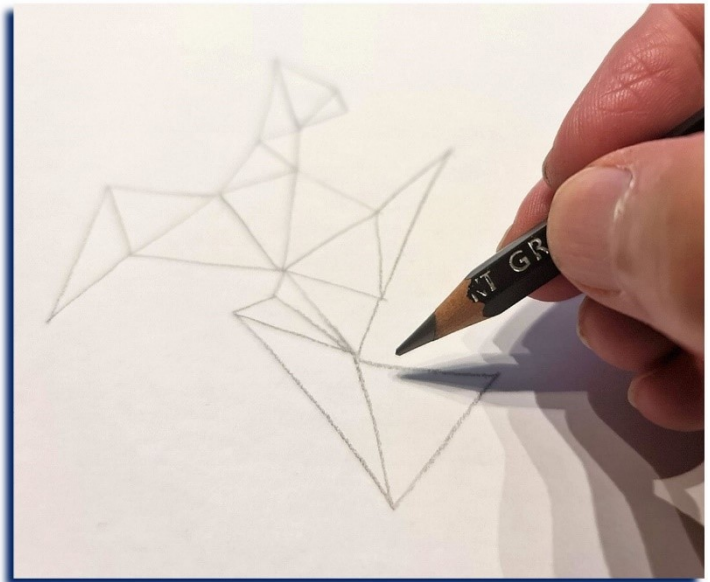
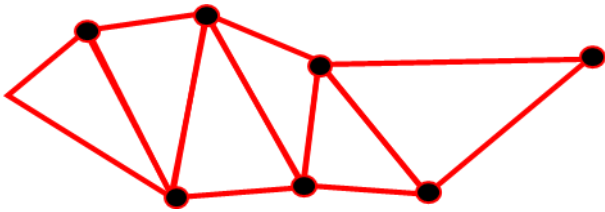
Het schetsen van lijnen.

1.4.3 De driehoek

Verbind de lijnen van alle punten en maak heel veel driehoekjes. Ken je het spel tangram? Daar lijkt het een beetje op. Het hoeft niks voor te stellen. Je ziet dat ik het potlood wat dichterbij de punt heb.

Dat doe ik alleen om de kleine driehoekjes nauwkeurig te schetsen.

Het schetsen van driehoekjes.

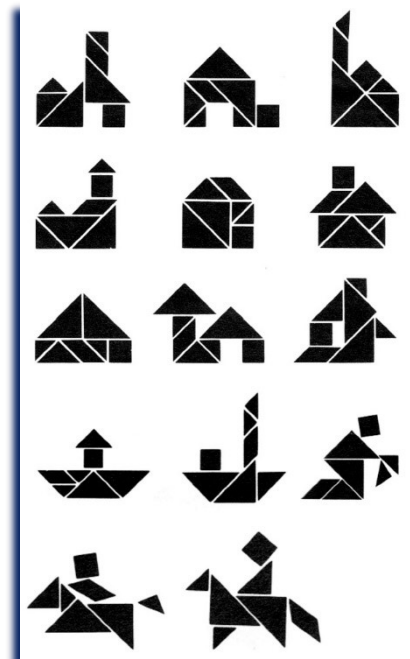
1.4.4 De rechthoek

De driehoek heeft maar drie lijnen en hoeken.

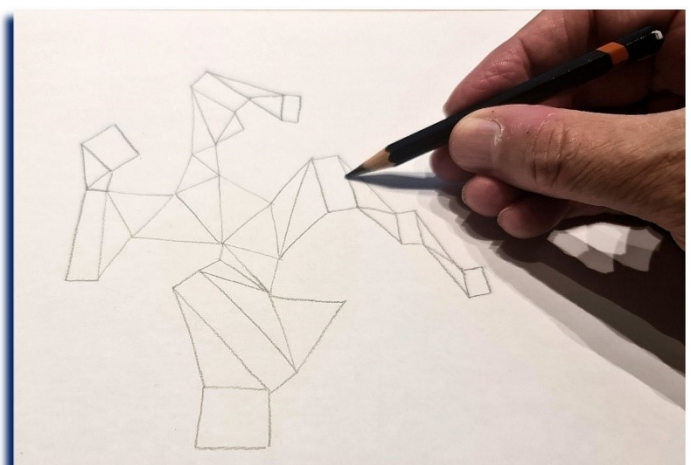
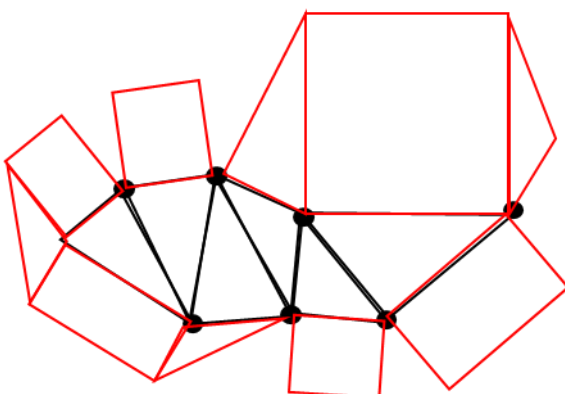
De rechthoek heeft er vier.

Schets nu zelf veel vierkantjes en extra driehoekjes.

De zijkant van een rechthoek is steeds even lang als de zijkant van een driehoek.

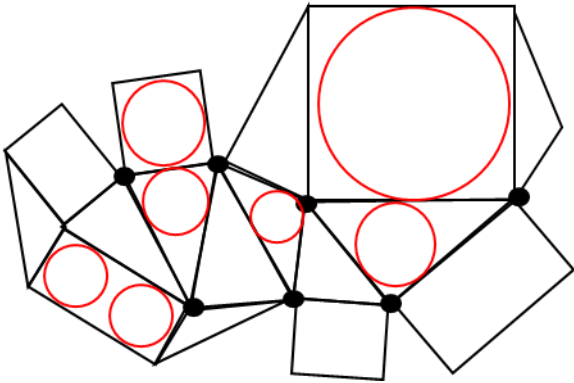
Tangram figuren.

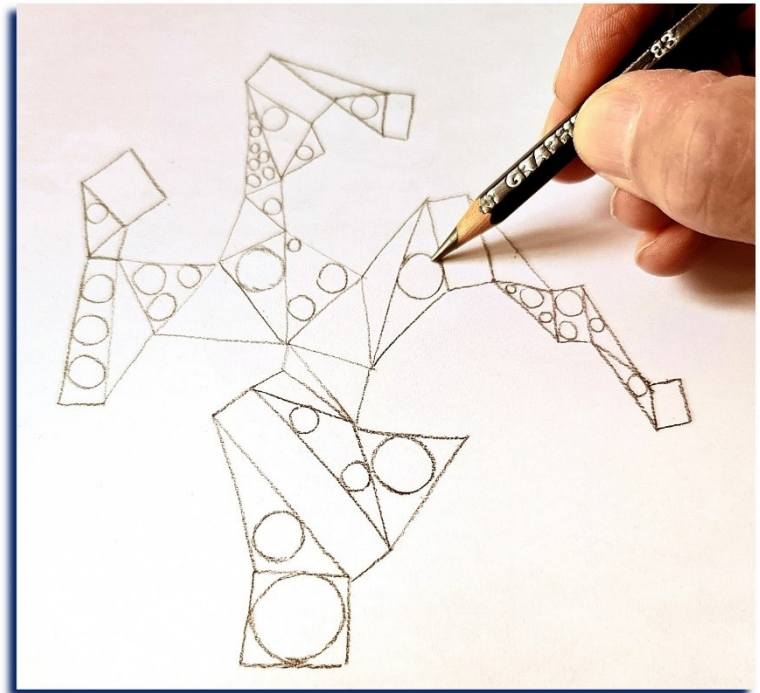
Het schetsen van rechthoekjes en driehoekjes.

1.4.5 De cirkel

Een cirkel is helemaal rond.

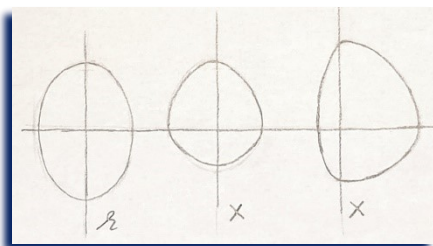
Schets nu cirkels in enkele rechthoeken en driehoeken. Laat de rest open voor wat ellipsen.

Het schetsen van cirkels in de driehoeken, vierkanten en rechthoeken.

1.4.6 De ellips

Een ellips is een platte cirkel.

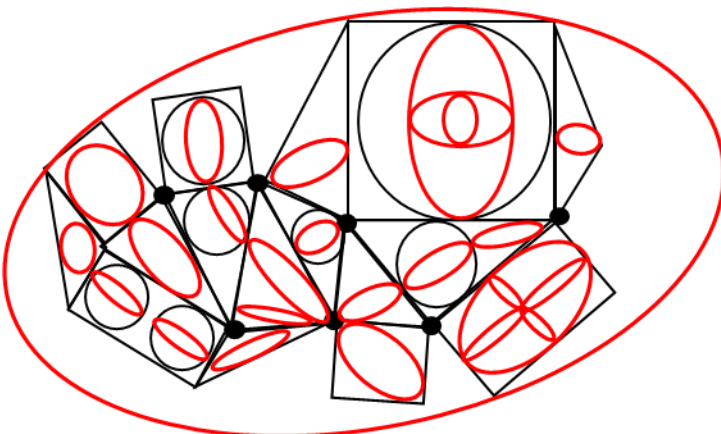

Alleen het linker figuur is een ellips.

Hierboven zie je dat alleen het linker figuur een goede ellips is.

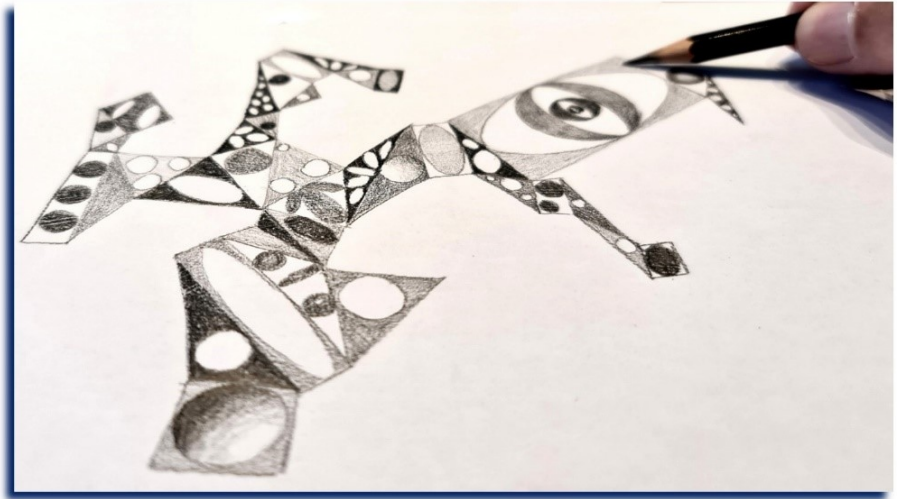

Schets nu de ellipsen in de lege vakjes.

Schets nu in alle lege vormen ellipsen. Maak extra driehoeken en rechthoeken met daarin wat ellipsen. Je hebt nu geoefend met de belangrijkste basisvormen.

1.4.7 Donker en lichtgrijs
Door de hoek van je
potlood te veranderen
druk je meer of minder op
je papier.
Hoe meer druk, zo zwarter
wordt het vlak.

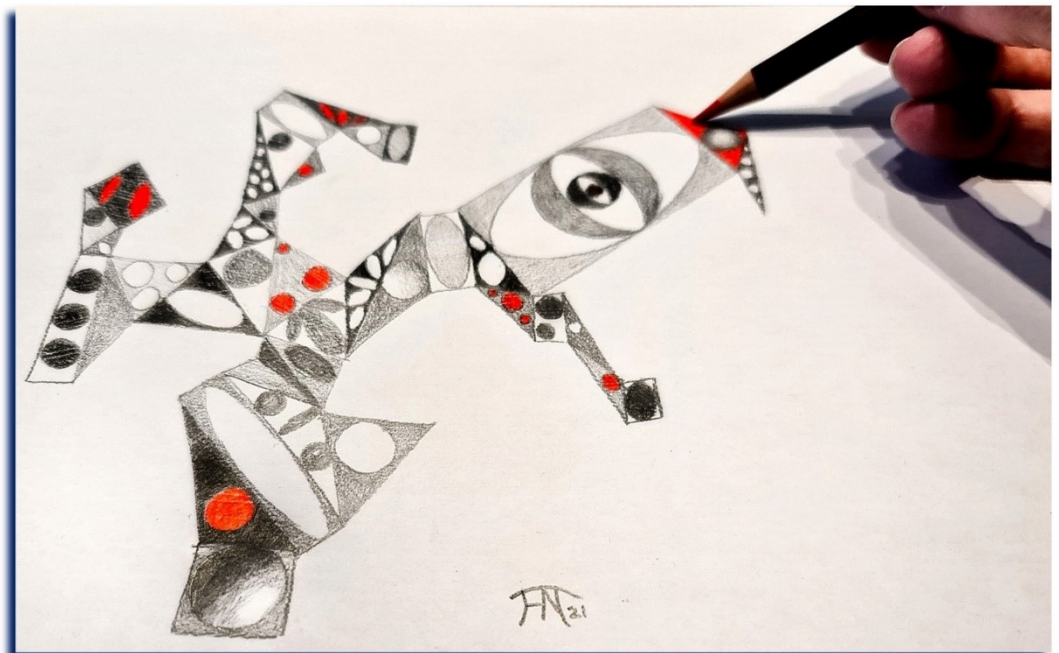

Vul de basisvormen in met grijswaarden.

Oefen daar maar mee en vul driehoeken, rechthoeken,
cirkels en ellipsen in met grijswaarden.
Laat er een groot aantal gewoon wit.

1.4.8 En nog een beetje rood...

Kleur nog een paar basisvormen met je rode kleurpotlood
Zet je naam er maar onder en je bent klaar met les 1.
Misschien vond je deze les makkelijk, ga dan gerust door
met les 1 in lesboek 2 voor volwassenen.
De tekst is dan wat moeilijker dus vraag je begeleider
om hulp.

Kleur ook een paar basisvormen in met rood.